

17.10.2019

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomus 2018

EUROPEAN
COURT
OF AUDITORS

Hannu Takkula
Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jäsen

Vuosikertomus 2018 – Keskeiset havainnot

Tarkastuslausuman kolme elementtiä:tilit, tulot ja menot

1. TILIT - Puhdas lausunto Euroopan unionin **vuoden 2018 tilien luotettavuudesta**.

→ Eli tilinpäätös antaa **oikean ja riittävän kuvan** tuloksesta ja varoista/veloista vuoden lopussa.

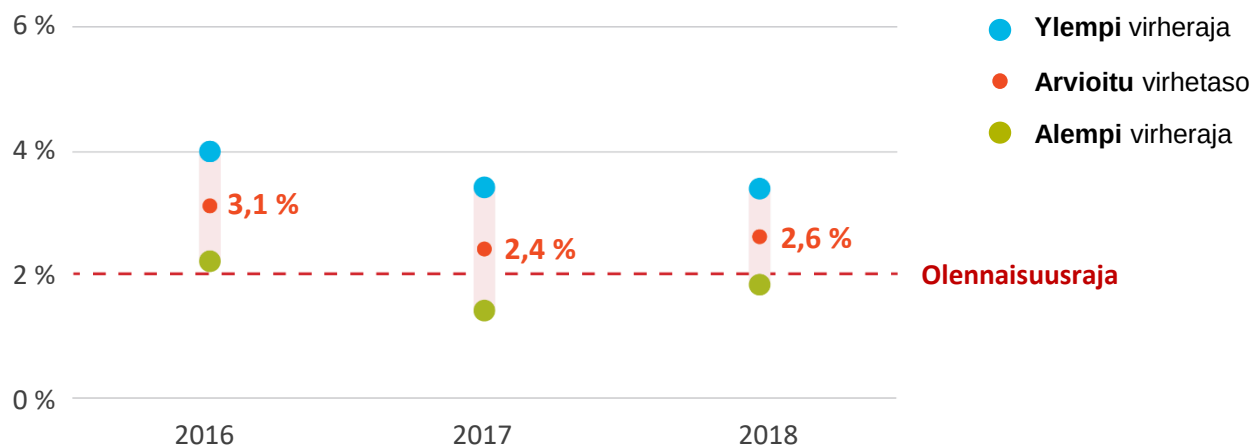
2. TULOT - kokonaisuutena tarkasteltuna EU:n budjetin tulot ovat **lailliset ja sääntöjenmukaiset**.

...mutta

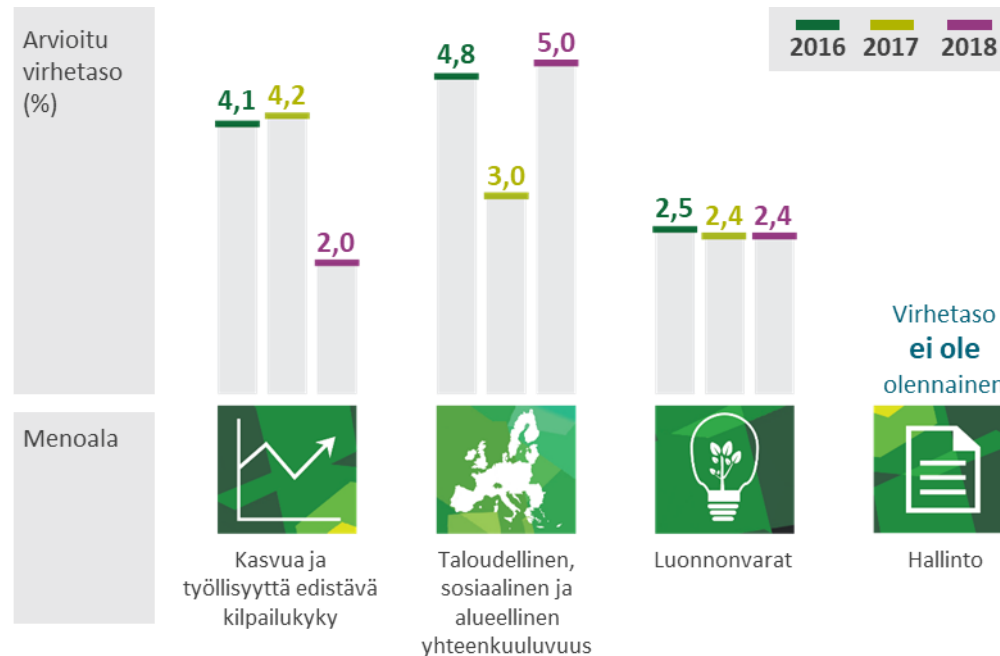
3. Maksujen osalta annamme **varauman sisältävän lausunnon**.

- ✓ Varauman sisältävä lausunto tarkoittaa, että tarkastajat eivät voi antaa *puhdasta lausuntoa*, mutta havaitut ongelmat eivät ulotu laajalle eli niitä ei esiinny kaikilla budjetin menoaloilla (esim. maatalouden suorat tuet).

Arvioitu kokonaisvirhetaso 2016–2018

Arvioitujen virhetasojen vertailu EU:n menoaloittain (2016–2018)

Huomautus: Arvioitu virhetaso perustuu kvantitatiivisesti ilmaistavissa oleviin virheisiin, jotka tilintarkastustuomioistuin on havainnut tekemänsä tarkastustyön, erityisesti tapahtumaotoksen testauksen yhteydessä. Tilintarkastustuomioistuin poimii otoksen ja arvioi virhetason vakioitujen tilastotieteellisten menetelmien avulla (ks. vuoden 2018 vuosikertomus, ensimmäinen luku, liite 1.1).

Maksutapahtumat – yleisiä havaintoja (1)

Erilaisilla menotyypeillä on selkeästi erityyppiset riskit:

- **Kulujen korvaamiseen perustuvissa maksuissa**, joissa EU korvaa tukikelpoisia kuluja ja joissa säännöt ovat mutkikkaampia, virheriski on suurempi.
- Tällaisia menoja ovat esimerkiksi tutkimushankkeiden kulut, investoinnit alueelliseen ja maaseudun kehittämiseen sekä kehitysyhteistyöhankkeiden kulut.
- Tämän tyyppiset menot muodostivat noin 51 prosenttia tarkastusjoukosta, ja niiden arvioitu virhetaso oli 4,5 prosenttia.

Maksutapahtumat – yleisiä havaintoja (2)

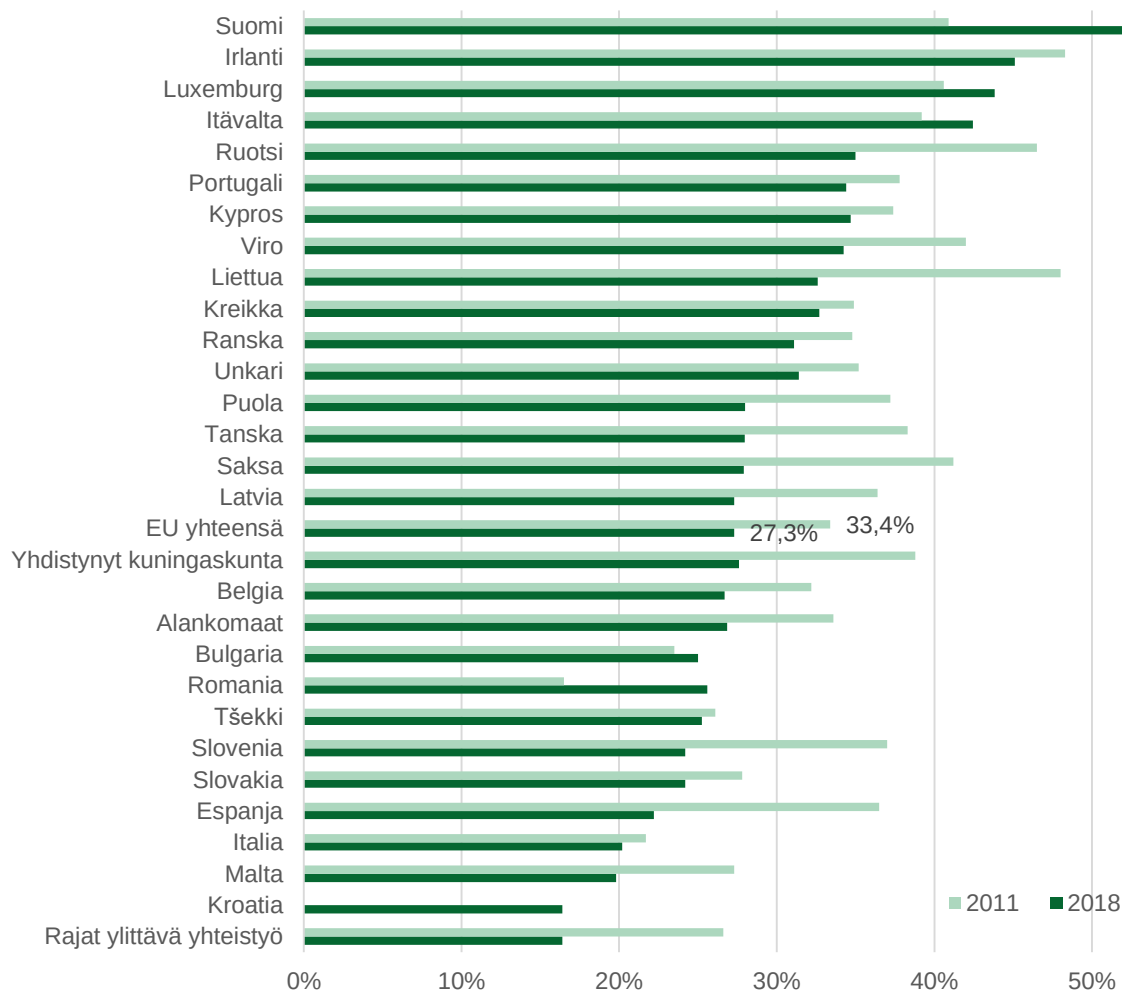
- Vähemmän virheitä havaitsimme **tuki- tai muihin oikeuksiin perustuvissa maksuissa**, jotka suoritetaan, kun edunsaajat täyttävät tietyt vähemmän mutkikkaat ehdot. Näitä maksuja ovat esimerkiksi opiskelija- ja tutkimusapurahat, viljelijöille maksettavat suorat tuet sekä EU:n henkilöstön palkat ja eläkkeet.
- **Tällaiset menot** muodostavat loput 49 prosenttia tarkastusjoukosta. Niiden arvioitu virhetaso oli alle kahden prosentin olennaisuusrajan.

Varainhoito - yleisiä havaintoja (1)

- Jäsenvaltioiden **maksupyynnot**, jotka koskivat Euroopan rakenne- ja investointirahastoja (ERI-rahastot), **lisääntyivät merkittävästi** vuonna 2018.
- Samaan aikaan – vuosien 2014–2020 monivuotisen rahoituskehityksen viidentenä vuonna – ERI-rahastojen varojen käyttö oli edelleen suunniteltua hitaampaa.

Yleiset havainnot: talousarvio- ja varainhallinto

ERI-rahastojen käyttöaste jäsenvaltioissa vuoden 2018 ja vuoden 2011 lopussa

Varainhoito - yleisiä havaintoja (2)

- EU:n budjetista annetut **takaukset ovat** viime vuosina **lisääntyneet**, pääasiassa Euroopan strategisten investointien rahaston (ESIR) ja Euroopan kestävän kehityksen rahaston (EKKR) vuoksi. Takausvastuu vuoden 2018 lopussa oli 93 miljardia euroa.
- Tämän seurauksena EU:n budjettiin **kohdistuu enemmän riskejä**. Komission ennakoimien tappioiden määrä katetaan takuurahastoista, jotka uudessa monivuotisessa rahoituskehyksessä kootaan yhteiseksi vararahastoksi.
- **Maksamattomat sitoumukset** jatkoivat kasvuaan ja olivat vuoden 2018 lopussa 281 miljardia euroa (2017: 267 mrd euroa).

Yleiset havainnot: EU:n menojen tuloksellisuus

ETT analysoi **tuloksellisuusnäkökulmasta** kaikki suurimmat ohjelmat

Kaksi päähuomiota

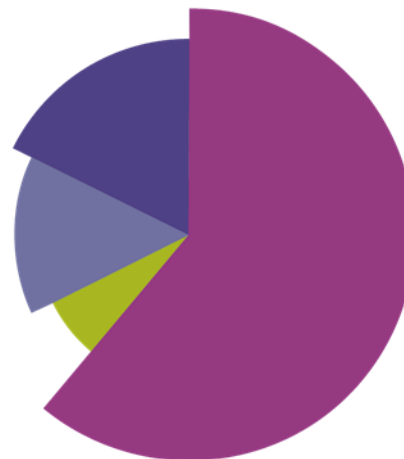
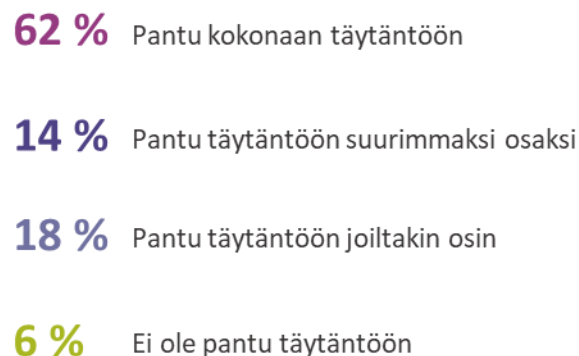
1. Indikaattorit osoittavat *hyvin erilaisia tuloksia* suhteessa asetettuihin tavoitteisiin ja *kaiken kaikkiaan* tulokset/edistyminen *vaatimatonta*
2. Indikaattorit eivät aina antaneet oikeaa kuvaa todellisesta edistymisestä
 - Monet indikaattorit eivät olleet onnistuneesti valittuja
 - Monien indikaattoreiden kohdalla edistystä ei voitu laskea
 - Saatavissa olevien tietojen laatu oli joissakin ohjelmissa riittämätön
 - Osa joidenkin ohjelmien tavoitteista ei ole riittävän kunnianhimoisia

EU:n menojen tuloksellisuudessa on parannettavaa

Monivuotisen rahoituskehityksen otsake	Indikaattorien määrä		Keskimääräinen edistyminen tavoitteen saavuttamisessa eri laskentamenetelmien mukaan*	
	Yhteensä	Edistyminen lähtötasosta mitattavissa	<u>Lähtötasosta</u>	Ohjelmien tuloksellisuuskatsauksen perusteella
1A – Kasvua ja työllisyyttä edistävä kilpailukyky	147	57	<u>46 %</u>	71 %
1B – Taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen koheesio	87	60	<u>31 %</u>	40 %
2 – Luonnonvarat	105	54	<u>31 %</u>	51 %
3 – Turvallisuus ja kansalaisuus	74	48	<u>49 %</u>	64 %
4 – Globaali Eurooppa	65	49	<u>49 %</u>	68 %
Erityisrahoitusvälineet	2	1	<u>100 %</u>	100 %
Yhteensä	480	269		

Yleiset havainnot: suositusten täytäntöönpanon seuranta

- Tilintarkastustuomioistuिन analysoi **184 suositusta** niistä 25 erityiskertomuksesta, jotka julkaistiin vuonna 2015.
- Tilintarkastustuomioistuimen suositusten perusteella oli usein ryhdytty erityisiin korjaaviin toimenpiteisiin. Suurin osa kokonaan täytäntöön pannuista suosituksista oli **pantu täytäntöön kahden vuoden sisällä**.
- Suositukset oli pantu täytäntöön vain joiltakin osin 6 prosentissa tapauksista. Näiden osalta oli **jäljellä vielä huomattavia puutteita**.

Tarkastustyön aikana esiin nousevat petosepäilyt

Havaitsemme joka vuosi joitakin tapauksia, joissa on aiheellista epäillä petosta. Näissä tapauksissa tieto välitetään Euroopan petostentorjuntavirastolle (OLAF).

- Vuoden 2018 tarkastuksissa havaittiin 9 petosepäilytapausta.
- Petosepäilyt liittyivät monenlaisiin tilanteisiin:
 - ✓ luotu keinotekoisesti tuen saamisen mahdollistavat olosuhteet
 - ✓ palveluja ja tavaroita jätetty toimittamatta
 - ✓ Ilmoitettu tukikelvottomia kuluja
 - ✓ eturistiriitoja
 - ✓ epäselvyyksiä hankintamenettelyissä
- Tilintarkastustuomioistuin ei kommentoi näihin tapauksiin liittyviä tietoja, jotta se ei vaarantaisi OLAFin mahdollisia tutkimuksia. OLAF vastaa tapauksiin liittyvistä jatkotoimista omien hallinnointi- ja raportointimekanismiensa kautta.

Vuosikertomus 2018

lähemmin tarkasteltuna

Kasvua ja työllisyyttä edistävä kilpailukyky: 21,4 miljardia euroa

- Suurin osa virheistä liittyi tapauksiin, joissa oli korvattu edunsaajien eri tutkimusohjelmien yhteydessä ilmoittamia tukikelvottomia henkilöstökuluja tai välittömiä ja välillisiä kustannuksia.
- Tuloksellisuusarvioinneista kävi ilmi, että useimmissa tutkimus- ja innovointihankkeissa oli saavutettu odotetut tuotokset ja tulokset. Joissakin tapauksissa edistyminen oli kuitenkin vain osittain tavoitteiden mukaista tai tuotoksista ja tuloksista ei ollut tiedotettu suunnitellulla tavalla.

Virhetaso olennainen	Kyllä
Arvioitu virhetaso	2,0 %

Taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen koheesio:

54,5 miljardia euroa

- Eniten arvioituun virhetasoon vaikuttivat tukikelvottomat menot ja hankkeet.
- Myös valtiontukisääntöjen rikkomukset sekä keskeisten todentavien asiakirjojen puuttumiset aiheuttivat virheitä.

Virhetaso olennainen

Kyllä

Arvioitu virhetaso

5,0 %

Taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen koheesio

- Esimerkki virheestä: Puolassa kansalliset säännöt määräisivät, että jos samassa rakennuksessa toimii useampi saman alan organisaatio, EU-tukea saa myöntää vain yhdelle niistä.
- Havaitsimme kuitenkin, että samassa rakennuksessa toimineet kaksi lakiasiantoimistoa saivat molemmat EU-tukea.
- Tämä on esimerkki myös turhan monimutkaisista kansallisista säännöistä (gold-plating).

Luonnonvarat: 58,0 miljardia euroa

- **Maatalous:** valvontajärjestelmien jatkuva parantuminen on auttanut alentamaan suorien maksujen virhetasoa, joka näin ollen ei ollut olennainen.
- **Maaseudun kehittäminen, markkinatoimenpiteet, ympäristö, ilmastotoimet ja kalastus:** Virheitä aiheuttivat:
 - edunsaajien, toimien tai kulujen tukikelvottomuus
 - virheellisen tiedon antaminen pinta-alasta tai eläinten lukumäärästä
 - hankintoja tai avustusten myöntämistä koskevien sääntöjen noudattamatta jättäminen

Luonnonvarat kokonaisuutena

Virhetaso olennainen	Kyllä
Arvioitu virhetaso	2,4 %

Luonnonvarat

- **Esimerkki virheestä (maaseudun kehittäminen):** Virossa edunsaaja sai nuorille viljelijöille tarkoitettua starttirahaa maatalousyrityksen perustamista varten.
- Tukikelpoisuussäännöt määrittivät, että yrityksen kaikkien hallitusten jäsenten tulee olla nuoria viljelijöitä.
- Yrityksen perustamisen jälkeen (mutta yhä aloitusvaiheessa) hallitus otti toisen jäsenen, joka ei ollut nuori viljelijä (tässä yhteydessä yrityksestä tuli tukikelvoton).
- Viranomaiset kuitenkin maksoivat toisenkin maksuerän eivätkä havainneet sääntöjen rikkomusta.

Tiivistelmä

- EU:n vuoden 2018 tilinpäätös antaa **oikean ja riittävän** kuvan.
- Arvioitu virhetaso hiukan kohonnut; **yhä kahden prosentin** yläpuolella.
- Virhetaso oli suurin menoissa, jotka ovat tuensaajan omiin kuluilmoituksiin perustuvia menoja (cost reimbursements).
- Suuria maksupaineita jäsenmaille tulevana vuosina; maksamattomat sitoumukset kasvussa.
- Tuloksellisuustiedon käytössä kehitettävää.

Yhteystiedot

Hannu Takkula

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jäsen

+352 4398 47 282

hannu.takkula@eca.europa.eu

European Court of Auditors
12, Alcide de Gasperi
1615 Luxembourg

eca.europa.eu

eca-info@eca.europa.eu

[@EUAuditorsECA](https://twitter.com/EUAuditorsECA)

EUROPEAN COURT
OF AUDITORS